

OBOWIĄZEK SZKOLNY I OBOWIĄZEK NAUKI

Niespełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki podlega egzekucji administracyjnej na podstawie art. 20 ustawy o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.). Przepis ten odsyła do trybu przewidzianego w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.), określanej niżej jako "ustawa egzekucyjna". Na gruncie ustawy egzekucyjnej oba obowiązki należą do kategorii obowiązków o charakterze niepieniężnym (art. 1 i art. 2 § 1 pkt 10) i - co do zasady - są obowiązkami wynikającymi bezpośrednio z przepisów prawa (art. 3 § 1). Obowiązek szkolny lub obowiązek nauki jest spełniany w szkole (art.16 ust. 5, ust. 5a i ust. 5b ustawy o systemie oświaty) lub poprzez równorzędny udział w zajęciach rewalidacyjno - wychowawczych albo w formach pozaszkolnych (art.16 ust. 7 i ust. 5a ustawy o systemie oświaty). Spełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki może mieć miejsce także poza szkołą, na podstawie decyzji dyrektora szkoły - zezwolenia, o którym mowa w art.16 ust. 8 ustawy o systemie oświaty. W tym przypadku egzekwowany będzie obowiązek wynikający z decyzji administracyjnej (art. 3 § 1 ustawy egzekucyjnej). Uczęszczanie do szkoły to zasadnicza treść obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nakierowana na ucznia.

Z obowiązkiem ucznia ściśle wiążą się szczegółowe obowiązki rodziców (prawnych opiekunów), wymienione w art. 18, ust.1 ustawy o systemie oświaty:

- 1) dopełnienie czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły;
- 2) zapewnienie regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne;
- 3) zapewnienie dziecku warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć szkolnych;
- 4) informowanie, w terminie do dnia 30 września każdego roku, dyrektora szkoły podstawowej lub gimnazjum, w obwodzie których dziecko mieszka, o realizacji obowiązku szkolnego spełnianego w sposób określony w art. 16 ust.5b ustawy o systemie oświaty.

Z kolei na rodzicach dzieci podlegających obowiązkowi nauki i zamieszkałych na terenie gminy Piątek, został nałożony obowiązek informowania Samorządowej Administracji Placówek Oświatowych w Piątku (ul. Szkolna 1, tel/fax (24) 7221362) o formie aktualnego spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki oraz o zmianach w tym zakresie (art.18 ust. 2 ustawy o systemie oświaty).

Przez niespełnianie obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust.3 ustawy o systemie oświaty, obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50% (art. 20 ust. 2 w/w ustawy) :

- 1) obowiązkowych zajęć edukacyjnych w przedszkolu (oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej), szkole podstawowej, gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej lub placówce;
- 2) zajęć w przypadku spełniania obowiązku nauki przez uczęszczanie na zajęcia lub w celu przygotowania zawodowego, o którym mowa w art.16 ust.5a pkt 2 – 4 ustawy o systemie oświaty.

2. ŚRODKI EGZEKUCJI ADMINISTRACYJNEJ

Wśród wymienionych w art. 1a pkt 12 lit. b ustawy egzekucyjnej środków egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym jest grzywna w celu przymuszenia jako właściwa dla

OBOWIĄZEK SZKOLNY I OBOWIĄZEK NAUKI

wyegzekwowania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki. Grzywny nie stosuje się wobec ucznia, jako osoby małoletniej. Zgodnie z art. 120 § 2 ustawy egzekucyjnej, nieuczęszczanie dziecka do szkoły skutkować będzie nałożeniem grzywny na jego przedstawicieli ustawowych lub osoby, do których należy bezpośrednie czuwanie nad wykonywaniem przez zobowiązanego tych obowiązków. Tym samym egzekwowany będzie rodzicielski obowiązek zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne. Egzekucji podlega również obowiązek zgłoszenia dziecka do szkoły, skoro skutkiem zaniechania rodziców (prawnych opiekunów) będzie nieuczęszczanie dziecka do szkoły oraz obowiązek powiadamiania organów gminy o aktualnej formie spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki. Podobnie na rodziców (prawnych opiekunów) a nie na dziecko, nakładana będzie grzywna w razie zaniechania wypełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą. Grzywna nakładana może być wielokrotnie, z tego samego tytułu - aż do osiągnięcia pożądanego skutku, albo do osiągnięcia górnej granicy kwotowej. Aktualnie jednorazowo grzywna nie może przekroczyć, dla osób fizycznych, kwoty 10. 000 zł, a łączna kwota grzywien - 50 000 zł (art. 121 § 2 i § 3 ustawy egzekucyjnej).

3. WIERZycIEL OBOWIĄZKU SZKOLNEGO LUB OBOWIĄZKU NAUKI

Wierzycielem obowiązku szkolnego jest dyrektor szkoły, w obwodzie której dziecko zamieszkuje. Gmina jest wierzycielem obowiązku w przypadku spełniania obowiązku nauki przez młodzież zamieszkałą na terenie gminy Piątek (art. 5 § 1pkt 2 ustawy egzekucyjnej oraz art. 19 ust. 1 ustawy o systemie oświaty).

Do podstawowych obowiązków wierzyciela należy:

- a) wystosowanie upomnienia - art. 15 ustawy egzekucyjnej,
- b) wystawienie tytułu wykonawczego - art. 26 § 1 i art. 27 ustawy egzekucyjnej,
- c) wystąpienie z wnioskiem o wszczęcie egzekucji - art. 26 § 1 i art. 28 ustawy egzekucyjnej.

Organem egzekucyjnym jest właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego (Gmina Piątek) - o czym stanowi art. 20 § 1 pkt 2 ustawy egzekucyjnej, a co wyjaśnia bliżej, nazywając organy, w art. 1a pkt 14 tej ustawy. Zasadniczą rolą organu egzekucyjnego jest doprowadzenie do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji, czyli wymuszenie na rodzicach (prawnych opiekunach) pożądanых zachowań dziecka i (lub) samych rodziców, drogą zastosowania grzywny w celu przymuszenia.

4. POWINNOŚCI DYREKTORA SZKOŁY W RAMACH KONTROLI SPEŁNIANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO I OBOWIĄZKU NAUKI

Według art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty dyrektorzy publicznych szkół podstawowych i gimnazjów kontrolują spełnianie obowiązku szkolnego przez dzieci zamieszkujące w obwodach tych szkół.

Czynności składające się na kompetencję kontrolną dyrektora:

1. kontrola wykonywania obowiązków rodziców (prawnych opiekunów), polegających na:
  - a) dopełnieniu czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły,
  - b) zapewnieniu regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne;

2. współdziałanie z rodzicami (prawnymi opiekunami) w zakresie zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych, a w przypadku spełniania obowiązku poza szkołą, na podstawie zezwolenia - w zakresie zapewnienia dziecku warunków nauki określonych w zezwoleniu;
3. prowadzenie ewidencji spełniania obowiązku szkolnego.

Dyrektor spełnia szczególną rolę w ramach egzekucji administracyjnej - jako uprawniony do żądania wykonania w drodze tej egzekucji określonych obowiązków, czyli działa jako wierzyciel.

Czynności przedegzekucyjne podejmowane przez dyrektorów szkół podstawowych i gimnazjalnych:

1. Niespełnianie obowiązku szkolnego powinno spowodować podjęcie przez dyrektora czynności prawnych zmierzających do zastosowania środka egzekucyjnego.
2. Pierwsza taka czynność wynika z zasady zagrożenia, a jest nią upomnienie. Według art. 15 § 1 ustawy egzekucyjnej adresatem upomnienia jest zobowiązany. Wymagana jest forma pisemna, zaś treść upomnienia to wezwanie do wykonania obowiązku, z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego. Dla celów dowodowych konieczne jest takie doręczenie upomnienia, aby można było ustalić dzień (datę), w którym doręczenie nastąpiło - czyli, w razie korzystania z drogi pocztowej, za zwrotnym poświadczeniem odbioru.
3. Po upływie siedmiu dni, od dnia doręczenia upomnienia, wierzyciel może dokonać kolejnej czynności, przedegzekucyjnej. Jest nią wystawienie tytułu wykonawczego, o treści wyznaczonej art. 27 § 1 ustawy egzekucyjnej. Wzór tytułu wykonawczego związanego z obowiązkami o charakterze niepieniężnym ustalono na podstawie załącznika nr 24 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 137 z 2001 r., poz. 1541 z późn. zm.).
4. Następnie wierzyciel występuje z wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Zgodnie z wymogiem art. 28 ustawy egzekucyjnej, ponieważ egzekucja dotyczy w omawianym przypadku obowiązku o charakterze niepieniężnym, dyrektor - wierzyciel powinien wskazać we wniosku środek egzekucyjny. Jest nim grzywna w celu przymuszenia - art. 1a pkt 12 lit.b i art. 119 ustawy egzekucyjnej.
5. Wniosek oraz tytuł wykonawczy z załączonym dowodem doręczenia upomnienia składa się w organie egzekucyjnym, którym jest właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, jak stanowi art. 20 § 1 pkt 2 ustawy egzekucyjnej.
6. W toku postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez burmistrza lub osobę przez niego upoważnioną, dyrektor może występować z wnioskami i środkami procesowymi przysługującymi wierzycielowi. Może zastosować zażalenie na postanowienia oraz występować z wnioskami o zawieszenie lub umorzenie postępowania egzekucyjnego.

5. ZADANIA ORGANU PROWADZĄCEGO

Zasadniczą rolą organu egzekucyjnego jest doprowadzenie do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji, czyli wymuszenie na rodzicach (prawnych opiekunach) pożądaných zachowań dziecka i (lub) samych rodziców, drogą zastosowania grzywny w celu przymuszenia.

Piątek, dnia .....

.....
.....
(imię i nazwisko lub imiona i nazwiska rodziców
albo opiekunów dziecka)

.....
(adres zamieszkania)
.....

**Wójt
Gminy Piątek**

Na podstawie art.18 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi nauki informują, iż

.....
(imię i nazwisko, data urodzenia dziecka)

spełnia od dnia .....obowiązek nauki w .....

.....
(nazwa placówki, adres)
.....

.....
(podpis rodziców lub prawnych opiekunów)

Potwierdzenie oświadczenia przez szkołę lub inną placówkę prowadzącą kształcenie, w której uczeń/ uczennica spełnia obowiązek szkolny lub obowiązek nauki:

.....
(pieczęć szkoły)

.....
(podpis dyrektora lub osoby przez niego upoważnione
z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego)